

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/158681,Po-tej-stronie-byl-rowniez-Czlowiek-Mieszkanicy-przedwojennego-w-województwa-slaski.html>
25.04.2024, 17:07

Po tej stronie był również Człowiek. Mieszkańcy przedwojennego województwa śląskiego z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej

Aleksandra Namysło, *Po tej stronie był również Człowiek. Mieszkańcy przedwojennego województwa śląskiego z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej*, Katowice-Warszawa 2021, 256 s., ISBN 978-83-8229-368-5

Tematem książki są działania ludności w granicach przedwojennego polskiego Górnego Śląska na rzecz miejscowych Żydów i żydowskich więźniów zlokalizowanych na tym obszarze obozów koncentracyjnych i obozów pracy. Różne formy pozytywnych postaw zilustrowane zostały opisami indywidualnych historii ratowania ludności żydowskiej na wspomnianym terenie. Dotyczą one ponad 160 osób. Z tego ponad 96 proc. osób udzielało schronienia, pozostali pośredniczyli w znalezieniu kryjówki lub udzielali pomocy doraźnej. 112 osób pomagających zostało uhonorowanych tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata przez Yad Vashem. Ustalenie liczby tych, którzy otrzymali pomoc, nastrocza wiele trudności. Było to nie mniej niż 147 osób, z czego zdecydowana większość była ukrywana. Trudność pojawia się przy oszacowaniu liczby przebywających czasowo albo wymiennie w kryjówkach zbiorczych. Niepełne dane dotyczą również udzielających pomocy i otrzymujących pomoc podczas marszów ewakuacyjnych z

Po tej stronie był również Człowiek. Mieszkańcy przedwojennego województwa śląskiego z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej

KL Auschwitz.

Relacje mieszkańców przedwojennego polskiego Górnego Śląska z ludnością żydowską w okresie II wojny światowej uwarunkowane były przede wszystkim sytuacją bytową, w jakiej znajdowali się w latach 1939–1943 r. miejscowi Żydzi. Do maja 1942 r., kiedy sytuacja ta była w miarę stabilna, ponieważ nie dochodziło jeszcze do masowych wywózek do KL Auschwitz, nie istniała wśród ludności żydowskiej jeszcze potrzeba szukania ratunku po tzw. „aryjskiej stronie”. Wzajemne kontakty, które wbrew zakazom nawiązywano, ograniczały się do prowadzenia nielegalnego handlu. Zbliżenie nastąpiło w okresie likwidacji gett (sierpień 1943 r.). Inicjatywę wyjścia poza getto podejmowali głównie Żydzi, ale często też zdarzały się przypadki, że to nieżydowscy mieszkańcy wychodzili z propozycją zapewnienia schronienia. Żydzi najczęściej szukali pomocy poza Zagłębiem, jak najdalej od miejsca ich dotychczasowej izolacji. Miejscem docelowym stawał się dla wielu z nich przedwojenny polski Górny Śląsk. Znajomości sprzed wojny, ale także względy humanitarne, religijne czy ideologiczne motywowały nieżydowskich mieszkańców tego obszaru do niesienia pomocy. Dla kilku ratujących to pieniądze czy ofiarowane lub obiecywane dobra materialne stanowiły zachętę do działania.

PLIKI DO POBRANIA

[SPIS TREŚCI - Po tej stronie był również Człowiek. Mieszkańcy przedwojennego województwa śląskiego z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej \(pdf, 1.39 MB\) 01.02.2022 15:00](#)

Gdzie kupić publikacje: